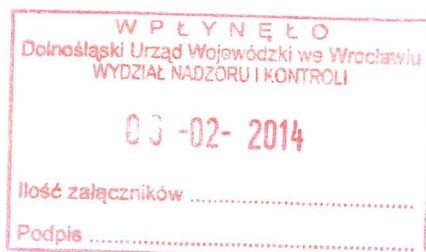

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 5 lutego 2014 r.

PS-KNPS.431.2.28.2013.PSZ

Pan
Rafał Dutkiewicz
Prezydent Miasta
Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 11 – 13 grudnia 2013 r. na podstawie art. 122 i art. 123 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2013, poz. 135, ze zm.), zespół kontrolny w składzie: Piotr Szafarowicz – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu i Grażyna Zielińska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler z Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Przystanek Dobrej Nadziei” we Wrocławiu przy ul. Borowskiej 181 - 187, zwanej w dalszej części „Placówką”.

Zakres kontroli obejmował działalność placówki w zakresie dokumentowania pracy opiekuńczo – wychowawczej. Kontrolę przeprowadzono w oparciu o Plan Kontroli na II półroczu 2013 roku zatwierdzony w dniu 28 czerwca 2013 roku przez Wojewodę Dolnośląskiego.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia 11 grudnia 2013 r. funkcję Dyrektora placówki pełnił Pan Ryszard Zieliński, odpowiedzialny za wykonywanie zadań ujętych w Programie Kontroli. Na podstawie oświadczenia złożonego do protokołu przez Dyrektora placówki, Pani Monika Sowińska pełniąca funkcję wicedyrektora została upoważniona do składania wszelkich wyjaśnień i okazywania dokumentacji niezbędnej w procesie kontroli. W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się **ocenę pozytywną z nieprawidłowościami**, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie dokumentacji 30 losowo wybranych wychowanków Placówki, zgodnie z kryterium doboru próby określonym w Programie Kontroli. Były to: diagnozy psychofizyczne, plany pomocy, karty pobytu, protokoły i wnioski z posiedzeń stałego zespołu, ewidencja dzieci, skierowania, zgłoszenia do ośrodków adopcyjnych, dokumentacja potwierdzająca kontakty z rodziną dziecka i usamodzielnieniem, listy wypłat kieszonkowego oraz Regulamin Organizacyjny Placówki.

Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Przystanek Dobrej Nadziei” we Wrocławiu dysponuje 86 miejscami dla wychowanków, w tym 40 w czterech grupach na ul. Borowskiej, 12 miejsc w grupie na ul. Kołłątaja, 20 miejsc w dwóch grupach po 10 na ul. Gazowej 22/3 i 22/7 oraz 14 miejsc w grupie na ul. Podwale. Na dzień kontroli, tj. 11 grudnia 2013 roku w ewidencji placówki wpisanych było 104 wychowanków, co oznacza przekroczenie limitu miejsc zarówno w stosunku do istniejącej w obiegu prawnym Decyzji Wojewody Dolnośląskiego oraz obowiązującej od dnia 1 stycznia 2013 roku normy prawnej wynikającej

z art. 230 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przekroczenia limitu dotyczą miejsc w grupach interwencyjnych gdyż stosowaną praktyką jest kierowanie wychowanków na miejsca osób, które obowiązek szkolny realizują w Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii lub Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych. Przykładowo: w grupie interwencyjnej dla 10 osób na ul. Borowskiej umieszczonych było łącznie 23 wychowanków.

Placówka funkcjonuje w oparciu o Regulamin Organizacyjny zatwierdzony przez Prezydenta Miasta Wrocławia w dniu 4 marca 2013 roku. Mimo wymogu wynikającego z treści art. 101 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Regulaminie nie został określony typ placówki.

Po dniu 1 stycznia 2012 roku, tj. wejścia w życie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do Placówki zostało skierowanych łącznie 67 wychowanków. W grupie kontrolnej znalazło się 16 wychowanków, których skierowania na podstawie postanowień sądowych wydane zostały przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu. Do skierowań nie zostały dołączone żadne dokumenty, o których mowa w § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Dodatkowo stwierdzono, że w grupie kontrolnej aż 11 wychowanków zostało umieszczonych w placówce niezgodnie z postanowieniem sądowym. Wychowankowie, których postępowania opiekuńcze w Sądzie zostały zakończone ingerencją we władzę rodzicielską poprzez umieszczenie ich w pieczy zastępczej winni być umieszczeni w „socjalizacji”, natomiast na czas trwania postępowania sądowego lub w sytuacji kryzysu należało umieszczać wychowanków w „interwencji”. Koniecznością jest więc zobowiązanie Dyrektora Placówki do przestrzegania zapisów postanowień sądowych w tym zakresie.

W Placówce od roku 1999 prowadzona jest Księga Ewidencyjna wychowanków zawierająca następujące dane: imię i nazwisko dziecka, data i miejsce jego urodzenia, imiona i nazwiska rodziców lub opiekunów prawnych i adres ich zamieszkania, stan rodziny, data przyjęcia do placówki, poziom edukacji szkolnej, data opuszczenia placówki oraz wskazane miejsce pobytu. Księga Ewidencyjna zawierająca dodatkowe dane dotyczące ostatniego miejsca zamieszkania dziecka i aktualnego miejsca zamieszkania rodziców lub opiekunów prawnych zostanie wprowadzona od 1 stycznia 2014 roku.

Na podstawie § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720), w Placówce zostały sporządzone przez psychologów i pedagogów diagnozy psychofizyczne dla wszystkich wychowanków. Diagnozy zawierają informacje i dane dotyczące mocnych stron dziecka, przyczyn kryzysu w rodzinie, relacji dziecka z otoczeniem oraz jego rozwoju. W diagnozach określono również wskazania do pracy pedagogicznej z dzieckiem oraz jego rodziną, udziału w programie terapeutycznym według potrzeb a także odpowiednio do wieku, rozwoju i potrzeb dziecka wskazania dotyczące przygotowania do przejścia do pieczy rodzinnej oraz przygotowania dziecka do usamodzielnienia.

W badanej grupie kontrolnej, na podstawie diagnoz psychofizycznych, przygotowano plany pomocy dla 21 wychowanków. Plany zawierały główny cel pracy z dzieckiem, działania krótko i długoterminowe oraz konieczne modyfikacje. Wszystkie plany pomocy zostały opracowane przez wychowawców kierujących bez współpracy z asystentem rodziny, gdyż takowi nie zostali przydzieleni rodzinom wychowanków. Plany składały się z sześciu części: związki z rodziną, rozwój społeczny, rozwój poznawczy, rozwój emocjonalny, stan zdrowia oraz przygotowanie do samodzielnego życia. W przypadku pozostałych 9 wychowanków przebywających w MOS, MOW lub na „ucieczkach” odstąpiono od przygotowania im planów pomocy. Przepis § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie

instytucjonalnej pieczy zastępczej nakazuje jednak prowadzenie dla każdego dziecka planu pomocy, karty pobytu oraz arkuszy badań i obserwacji psychologicznych i pedagogicznych.

W okresie od 1 stycznia 2012 roku do 11 grudnia 2013 roku w Placówce odbywały się posiedzenia stałego zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka zgodnie z art. 135 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na podstawie dokumentacji z prac stałego zespołu stwierdzono, że 14 wychowanków z grupy kontrolnej przebywających w placówce w okresie objętym kontrolą było ocenianych w wymaganych odstępach czasu. Zasada dokonywania oceny co najmniej raz na 6 miesięcy była również przestrzegana u pozostałych wychowanków, w liczbie adekwatnej do czasu pobytu w Placówce. Na posiedzeniach stałego zespołu organizowanych zwłaszcza w roku 2013 stwierdzono wielokrotnie nieobecność przedstawiciela organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, np. 18/11/2013, 03/12/2013, 06/12/2013, 08/07/2013, 19/09/2013, 17/10/2013, 14/11/2013, 03/10/20013, 02/08/2013. Stały zespół dokonywał oceny wychowanków w obszarach wskazanych w art. 136 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także sporządzano i przekazywano do właściwego sądu wnioski o zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce.

W Placówce dla każdego wychowanka winna być prowadzona karta pobytu dziecka zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że w badanej grupie karty pobytu za wrzesień, październik i listopad 2013 roku prowadzono dla 22 wychowanków zgodnie z wymogami prawa, tj. zawierały informacje o relacjach dziecka z rodzicami, funkcjonowaniu społecznym, kontaktach ze szkołą, stanie emocjonalnym dziecka i jego samodzielności, zdrowiu fizycznym i psychicznym, ewentualnych przyjmowanych lekach, pobytach w szpitalu, szczególnych potrzebach dziecka i współpracy placówki ze środowiskiem. Wymóg uzupełniania karty pobytu co dwa tygodnie dla wychowanków przebywających w interwencji został również spełniony. W przypadku ośmiu wychowanków przebywających w MOS, MOW lub na „ucieczkach” kart pobytu nie prowadzono.

Wszyscy wychowankowie w grupie kontrolnej mieli założone i prowadzone przez pedagogów i psychologów pracujących w Placówce arkusze badań i obserwacji pedagogicznych i psychologicznych zgodnie z § 17 ust. 4 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Arkusze, zakładane niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki, zawierały dane dotyczące daty wpisu, metody obserwacji, wyników oraz podpisu osoby prowadzącej.

Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora Placówki złożonym do protokołu w czasie działań kontrolnych, wszyscy wychowankowie w zależności od indywidualnych potrzeb oraz zdiagnozowanych deficytów biorą udział w zajęciach organizowanych i prowadzonych przez specjalistów. Psycholodzy i pedagodzy prowadzą najczęściej zajęcia indywidualne i grupowe o charakterze dydaktycznym, profilaktycznym, korekcyjno – kompensacyjnym, terapeutycznym, psychoedukacyjnym, socjoterapeutycznym, itp. W Placówce prowadzona jest przez psychologów terapia Biofeedback’u mająca wpływ na poprawę u wychowanków koncentracji, uwagi i pamięci. Na terapię uczęszcza ok. 20 dzieci, trzy raz w miesiącu. Siedmiu wychowanków placówki ma zapewnioną terapię logopedyczną. Udział dzieci we wszystkich zajęciach prowadzonych przez specjalistów odnotowywany jest w kartach, o których mowa w § 17 ust. 3 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W Placówce opiekę nad dziećmi w porze nocnej sprawują wychowawcy. W ramach obowiązków służbowych zobowiązani są do przeprowadzania obchodów i kontroli pokoi mieszkalnych, mając na uwadze bezpieczeństwo wychowanków. Wszelkie zdarzenia odnotowywane są w „zeszycie zdarzeń nocnych”. Od dnia 1 stycznia 2014 roku, zgodnie z oświadczeniem Dyrektora Placówki, odnotowywane będą co najmniej trzy obchody osoby sprawującej opiekę w godzinach nocnych zgodnie z treścią § 12 ust. 2 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 100 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Dyrektor placówki opiekuńczo – wychowawczej zobligowany jest do zgłaszania do ośrodka adopcyjnego dzieci z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających. Na dzień kontroli, tj. 11 grudnia 2013 roku w Placówce było 11 wychowanków z uregulowaną sytuacją prawną (prawomocne postanowienia o pozbawieniu władzy rodzicielskiej i ustanowieniu opieki prawnej). Dyrektor placówki przedłożył dokumenty potwierdzające zgłoszenie dzieci do Ośrodka Adopcyjnego przy ul. Ostrowskiego 7 i placu Katedralnym 4 we Wrocławiu.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia 11 grudnia 2013 roku 21 wychowanków Placówki zostało usamodzielnionych. Na podstawie dokumentacji potwierdzającej wskazanie przez osobę usamodzielnianą kandydata na opiekuna usamodzielnienia oraz kserokopii Indywidualnych Programów Usamodzielnienia stwierdzono, co następuje:

a) zgodnie z zapisem art. 145 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osoba usamodzielniana winna wskazać kandydata na opiekuna usamodzielnienia co najmniej na 2 miesiące przed osiągnięciem przez nią pełnoletności. Z grupy 21 usamodzielnionych wychowanków wskazany w ustawie termin został zachowany tylko w 4 przypadkach. W 17 sprawach wskazanie opiekuna usamodzielnienia nastąpiło po wymaganym czasie, w tym 8 przypadków niedatowania dokumentów,

b) zgodnie z zapisem art. 145 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osoba usamodzielniana wraz z opiekunem usamodzielnienia opracowuje indywidualny program usamodzielnienia co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności. Z grupy 21 usamodzielnionych wychowanków wskazany w ustawie termin został zachowany tylko w 2 przypadkach. W 19 sprawach dokumenty indywidualnego programu usamodzielnienia były albo niedatowane albo datowane po wymaganym czasie. W kilku przypadkach kopie IPU będące w posiadaniu Placówki nie były zatwierdzone przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu.

W okresie objętym kontrolą czterech wychowanków osiągnęło pełnoletność i nadal przebywa w placówce. Dokumentacja wychowanków, o której mowa w art. 145 ustawy również nie została przygotowana w terminach określonych przepisami prawa.

W związku z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, w Placówce wypłacane jest kieszonkowe w wysokości 20 zł dla dzieci i młodzieży umieszczonej w grupach interwencyjnych i 30 zł w grupach socjalizacyjnych. Kieszonkowe wypłacane jest przez wychowawców grupy na podstawie list wypłat. Ocenie formalnej i merytorycznej poddano listy wypłat za okres od stycznia do grudnia 2013 roku i nie stwierdzono nieprawidłowości. Wychowankom przebywającym w MOS i MOW kieszonkowe przesyłane jest drogą pocztową (w dokumentacji załączone potwierdzenia odbioru). Zasady podziału i wypłaty kieszonkowe określa Regulamin Przyznawania Kieszonkowego datowany na styczeń 2013 r.

Zgodnie z art. 4 ust. 3, art. 93 ust. 4 pkt 3 i art. 100 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Placówce wychowankowie mają możliwość utrzymywania osobistych kontaktów ze swoimi rodzinami, o ile Sąd tego nie zakazał. Pracownicy socjalni Placówki w ramach swoich obowiązków służbowych podejmują następujące działania w kontaktach z rodzinami wychowanków: szczegółowo rozpoznają sytuację rodzinną i prawną dzieci, przeprowadzają wywiady środowiskowe w rodzinach, kontrolują rodziny w czasie gdy dzieci przebywają na przepustkach, podejmują działania umożliwiające powrót dziecka do rodziny, udzielają rodzinom wsparcia w uzyskaniu różnych form pomocy i poradnictwa oraz na bieżąco współpracują z MOPS, GOPS, PCPR, sądami, kuratorami i ośrodkami adopcyjnymi. Udzielana jest również, w miarę potrzeb, pomoc wychowankom usamodzielnionym. Pracownicy socjalni zobowiązani są dokumentować podejmowane

działania. W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 stycznia 2012 do 11 grudnia 2013 roku 37 wychowanków powróciło do domów rodzinnych.

W trakcie prowadzonych czynności kontrolnych pozyskano informację o tym, że pracownicy Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej przy ul. Borowskiej zostali zobowiązani przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu do doprowadzania dzieci do placówki w ramach realizacji postanowień i zabezpieczeń sądowych. Powyższe działanie jest niezgodne z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego, jak i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 roku Regulamin urzędowania sądów powszechnych. W związku z powyższym, proszę zobowiązać Dyrektora MOPS we Wrocławiu do przestrzegania powyższych przepisów i procedur.

W wyniku przeprowadzonej kontroli problemowej w trybie zwykłym w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Przystanek Dobrej Nadziei” we Wrocławiu stwierdza się następujące nieprawidłowości:

1. Liczba dzieci umieszczonych w Placówce przekracza dopuszczalny limit określony w przepisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Regulamin organizacyjny Placówki nie określa jej typu.
3. Dyrektor przyjmuje do Placówki dzieci na podstawie skierowań, do których nie zostały dołączone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu żadne dokumenty dotyczące dziecka i jego rodziny.
4. Brak dokumentacji potwierdzającej co najmniej trzy obchody osób sprawujących opiekę nad wychowankami w porze nocnej.
5. Nieterminowe przygotowywanie dokumentacji dotyczącej usamodzielniania wychowanków.

Informuję, że w wyniku zakończonej kontroli oraz wobec dokonanych ustaleń i stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się zalecenie pokontrolne:

1. Doprowadzić do zgodności z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczbę wychowanków umieszczonych w Placówce.

Podstawa prawna: art. 230 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2013, poz. 135, ze zm.)

Termin realizacji zalecenia: **do 30 kwietnia 2014 r.**

2. Określić typ Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Regulaminie Organizacyjnym.

Podstawa prawna: art. 101 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2013, poz. 135, ze zm.)

Termin realizacji zalecenia: **do 30 kwietnia 2014 r.**

3. Przy kierowaniu dziecka do Placówki należy dołączać dostępną dokumentację dotyczącą dziecka i jego rodziny.

Podstawa prawna: § 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720)

Termin realizacji zalecenia: **na bieżąco.**

4. Dokumentować nocne obchody w Placówce osób sprawujących opiekę nad wychowankami w porze nocnej.

Podstawa prawna: § 12 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720)

Termin realizacji zalecenia: **na bieżąco.**

5. Wskazanie opiekuna usamodzielnienia winno następować co najmniej na 2 miesiące przed osiągnięciem pełnoletności osoby usamodzielnianej, natomiast indywidualny program usamodzielnienia winien być przygotowywany co najmniej na 1 miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności osoby usamodzielnianej i zatwierdzany przez kierownika centrum pomocy rodzinie.

Podstawa prawna: art. 145 ust. 2, 3, 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2013, poz. 135, ze zm.)

Termin realizacji zalecenia: **na bieżąco.**

Pouczenie:

Zgodnie z art. 125 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2013, poz. 135, ze zm.) podmiot prowadzący placówkę opiekuńczo – wychowawczą, któremu wydano zalecenia pokontrolne może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Kierownik jednostki kontrolowanej w terminie do dnia **15 maja 2014 r.** winien przekazać Wojewodzie Dolnośląskiemu informację o sposobie wykonania zaleceń lub wykorzystania wniosków lub przyczyn ich niewykorzystania, bądź o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dorota Przybowska
Z-CADA REKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)

Do wiadomości:

- 1) Dyrektor Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Przystanek Dobrej Nadziei”, ul. Borowska 181 - 187, Wrocław,
- 2) a/a